YARGITAY · HUKUK GENEL KURULU

Unutulma hakkı ve yargı kararındaki ismin kitapta rumuzlanmadan yer alması

MAHKEME	ESAS	KARAR	TARİH
Yargıtay Hukuk Genel Kurulu	2014/56	2015/1679	17.06.2015

Özet

Unutulma hakkı, üstün bir kamu yararı olmadığı sürece dijital hafızada yer alan geçmişte yaşanılan olumsuz olayların bir süre sonra unutulmasını, başkalarının bilmesini istemediği kişisel verilerin silinmesini ve yayılmasının önlenmesini isteme hakkı olarak ifade edilebilir. Hakkın özellikleri ve insan haklarıyla ilişkisi dikkate alındığında, yalnızca dijital ortamdaki kişisel veriler için değil, kamunun kolayca ulaşabileceği yerde tutulan kişisel veriler için de kabul edilmesi gerekir. Dört yıl önce gerçekleşen bir olayın mağduru olan kişinin adının açık biçimde yazılarak bilimsel nitelikteki bir kitapta yer alması halinde unutulma hakkı, bunun sonucunda da özel hayatın gizliliği ihlal edilmiş olur. İlgili verinin kamu hayatında oynadığı önemli rol veya halkın yoğun ilgisi gibi üstün bir kamu yararını ortaya koyan özel sebepler bulunmadığından, bilimsel eserde kişisel veriler açık biçimde yer almamalıdır. Bu nedenle davacı lehine manevi tazminat koşulları gerçekleşmiş, direnme kararı yerinde bulunmuştur; tazminat miktarı yönünden temyiz itirazlarının incelenmesi için dosyanın Yargıtay 4. Hukuk Dairesine gönderilmesi gerekir.

Karar metni

Yargıtay

HUKUK GENEL KURULU

Esas Numarası:	2014/56
Karar Numarası:	2015/1679
Karar Tarihi:	17.06.2015

UNUTULMA HAKKI

ÖZEL HAYATIN GİZLİLİĞİNİ İHLAL

YARGI KARARINDA ADI GEÇEN KİŞİLERİN RUMUZLANMADAN KİTAPTA YER ALMASI

MANEVİ TAZMİNAT DAVASI

KİŞİLİK HAKLARINA SALDIRI

1982 ANAYASASI (2709) Madde 27

1982 ANAYASASI (2709) Madde 20

TÜRK MEDENİ KANUNU (TMK) (4721) Madde 24

Taraflar arasındaki *"manevi tazminat"* davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; İzmir 3. Asliye Hukuk Mahkemesince davanın kısmen kabulüne dair verilen 11.04.2011 gün ve 2010/399 E. 2011/172 K. sayılı kararın incelenmesi taraflar vekili tarafından istenilmesi üzerine, Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 08.11.2012 gün ve 2011/7193 E. 2012/16450 K. sayılı ilamıyla;

"...Dava, haksız fiil nedeni ile manevi tazminat istemine ilişkindir. Yerel mahkemece istemin bir bölümü kabul edilmiş; karar, taraflarca temyiz olunmuştur

Davacı vekili, müvekkilinin cinsel taciz suçundan şikayetçi olduğu ceza davasının yapılan yargılaması sonucunda, mahkeme ilamının temyizi sonrasında Yargıtay'ca verilen kararın davalılara ait Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu adlı altı ciltlik eserde müvekkilinin ve diğer kişilerin isimlerinin açıkça yazılmak suretiyle yayınlandığını, bu durumun kişilik haklarına saldırı oluşturduğunu, belirterek davalıların manevi tazminatla sorumlu tutulmalarını talep etmiştir.

Davalılar vekili, söz konusu kitapların bilimsel eser niteliğinde olduğu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında davaların davacıların ismiyle adlandırıldığı, kitabın geniş kitlelere hitap etmediği, ceza hakimleri, savcılar ve ceza avukatlarınca okunduğu, kitapta isim belirtmenin hukuka aykırı olmadığını belirterek davanın reddini talep etmiştir.

Mahkemece, adı geçen eserde davacı ve diğer kişilerin isimlerinin kodlanmadan açıkça yazıldığı, söz konusu olayların anlatımında açıkça isim belirtmenin kitap içeriğine bir fayda sağlamadığı gibi, davacının isminin geçtiği olayın hassasiyeti ve Türk toplum yapısı da göz önünde tutulduğunda, yurt çapında dağıtımı ve satışı yapılan bir kitapta, bu tür bir olayla davacının adının açıkça belirtilmesinin davacının kişilik haklarını zedelediği, çevresine karşı davacıyı zor duruma düşürdüğü gerekçesi ile davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Bilimsel bilgi, taşıdığı özellikler dolayısıyla fikir üretiminin en yüce değer ve biçimi olma niteliğine haizdir ve herşeyden önce, insanlığın gerçekliğe ulaşması bakımından önemli bir araç sayılır. Bu durum, bilimsel bilgi ve onu üreten araştırmacının geniş bir özgürlük alanında bulunmasını gerektirir. Bilimi serbestçe öğrenme, araştırma, yayma ve öğretme haklarını içeren bilim özgürlüğü Anayasada kişisel haklar arasında (madde 27) düzenlenmiştir. Anılan madde de herkesin bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama ve yayma ve bu konularda araştırma yapma hakkına sahip olduğu belirtilmektedir. Keza, AB Temel Haklar Bildirgesinin 13. maddesinde "sanat ve bilimsel araştırma kısıtlamaya tabi olmamalıdır. Akademik özgürlüğe saygı gösterilmelidir" ibaresine yer verilmiştir. Bu bağlamda bilimsel özgürlük, bilimsel bir etkinlikte bulunan veya böyle bir faaliyette bulunmak isteyen tüm bireylere tanınmış ve bu bireylerin kişiliğine sıkı sıkıya bağlı kalmış, öznel temel haktır.

Taşıdığı önem dolayısıyla insan hakları belgelerine giren bilim özgürlüğü, araştırma özgürlüğünü, araştırma için zorunlu araçlara ve ortama sahip olma hakkını ve bilimsel üretme özgürlüğü veya bilgilendirme ve yayın hakkını içerir.

Bu çerçevede bilim adamı bilimsel metotlarını kullanarak araştırma yapma hakkına ve bu araştırmanın sonuçlarını yayma hakkına sahip olacak, kural olarak bu konularda dış bir engelle karşılaşmayacaktır. Hatta bu konularda karşılaşacağı maddi ve manevi engeller devlet tarafından ortadan kaldırılacaktır.

Düşünce özgürlüğünün bir alt kategorisi olan fakat, üretilmesindeki özel çabanın ya da emeğin doğal sonucu olarak, sıradan düşünceye göre daha sistematik ve derin sayılması gereken bilimsel eserler, kural olarak ancak kendi ilkeleri çerçevesinde sınır tanırlar ve istisnaen ancak insan yaşamına yönelen bir tehlike olasılığında kısıtlanabilirler. Bunun ötesine geçilerek yapılan sınırlamalar, toplumun bilimsel düşüncelerle buluşmasını önleyebilecek ve dolayısıyla gerçekliğe ulaşılmasını engelleyebilecektir. Bu bakımdan bilimsel özgürlük hukuki rejim ve yaptırım açısından diğer entelektüel özgürlüklere göre daha mutlak bir özgürlük rejiminden yararlanmasını gerektirir. Fakat tüm özgürlüklerde olduğu gibi bilimsel özgürlük de sınırsız değildir. Bilim özgürlüğü ile kişilerin, kişilik değerlerinin karşı karşıya geldiği durumlarda somut olaydaki olgular itibariyle koruma altına alınmış bulunan bu iki değerden birinin diğerine üstün tutulması gerekecektir.

Davaya konu olayda; bilimsel araştırma özgürlüğü kapsamında, aleniyet kazanmış ve kamu malı haline gelmiş Yargıtay ilamı, tarafların isimleri kodlanmadan davalıların yazmış oldukları Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu adlı altı ciltlik bilimsel çalışma ürünü olan kitapta yayınlanmıştır. Adı geçen eserin bilimsel nitelikli bir çalışma olduğu, kamuya açık hale gelen Yargıtay kararının bilimsel çalışma ürünü olan kitapta olduğu gibi yer almasından dolayı yukarıda anlatılan ilkeler ğereği davalıların sorumlu tutulamayacağı, çatışan yararlar dengesinin davacı aleyhine bozulmadığı, bu olayın davacının kişilik haklarına saldırı teşkil etmeyeceği gözetilerek davanın tümden reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı biçimde karar verilmiş olması usul ve yasaya uygun düşmediğinden kararın bozulması gerekmiştir…"

gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda; mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

TEMYİZ EDEN: Davalılar vekili

HUKUK GENEL KURULU KARARI

Hukuk Genel Kurulunca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra gereği görüşüldü:

Dava, kişilik hakkına saldırı nedenine dayalı tazminat istemine ilişkindir.

Davacı M.. T.. vekili 16/08/2010 harç tarihli dava dilekçesinde özetle; *"müvekkilinin 14/11/2003 tarihinden beri İzmir Adliyesinde savcılık zabıt katibi olarak görev yaptığını, 18/07/2005 ile 11/04/2006 tarihleri arasında o dönem İzmir C. Başsavcı vekili olarak görev yapan Z....ile çalışmak için görevlendirildiğini ancak başladıktan sonra 8 ay boyunca Başsavcı vekilinin sözlü ve fiziksel taciziyle karşı karşıya kaldığını, fiziksel tacizin başlaması ve bu durumun çekilmez hale gelmesi nedeniyle davacının şikayette bulunduğunu, ailesinin ve çevresinin duymaması için çaba sarf ettiğini, Z.... hakkında soruşturma açıldığını ve cezalandırıldığını, sanığın Başsavcı vekili olması nedeni ile olayların o dönem için basında yer aldığını, davacının bu olayları unutmaya başladığı bir dönemde Yargıtay 4. Ceza Dairesi Başkanı ve tetkik hakimleri olan davalıların Nisan 2010 tarihinde yorumlu-uygulamalı Türk Ceza Kanunu adlı altı ciltlik eser yayınladıklarını, örnek Yargıtay kararlarının başladığı 3262 nolu sayfa ve devamındaki sayfalarda davacının başına gelen olayların, tüm aktörlerin isimlerinin açıkça yazılmak suretiyle ve olayın tamamının açık bir şekilde anlatıldığını, davacı tarafından bu durumun öğrenilmesiyle davacının tekrar psikolojik bunalıma girdiğini, bütün kötü olayları tekrar yaşamak zorunda kaldığını, adliyede çalışması nedeniyle bu olayın davacının çevresinde, savcı ve avukatlar tarafından duyulduğunu, müvekkilinin zor da olsa saklayabildiği bir olayın kamuoyuna duyurulduğunu, iffetinin tartışılır hale geldiğini, bir genç kızın hayalleri ve geleceğinin kararmış olduğunu, eserin bir defa yararlanılacak bir eser olmadığını, uzun yıllar boyunca yaygın kitlelerce okunacak nitelikte bulunduğunu belirterek tüm bu nedenlerle*

davacının isminin geçtiği söz konusu ciltlerin toplatılmasını, 50.000,00-TL manevi tazminatın davalılardan tahsiline karar verilmesini istemiştir.

Davalılar O.. Y.., H.. T..G.., M.. A.. ve A.. Basın Yayın ve Dağıtım San. Ve Tic. Ltd. Şti. vekili 11.10.2010 havale tarihli cevap dilekçesinde özetle; " Söz konusu kitapların bilimsel eser niteliğinde olduğunu, bilimsel eser niteliğinde olan kitaplarda fail ve mağdur adının olmasının hukuka aykırı olmadığını, ceza hukukundaki kitaplarının kaynağının yargısal kararlar olduğunu, geniş kitlelere hitap etmediğini, ceza hakimleri, savcılar ve ceza avukatlarınca okunduğunu, kitapta isim belirtmenin hukuka aykırı olmadığını, eserde adı geçen kişilerle ilgili vakıalar daha önce yargı konusu olduğu için ilgili mahkemelerin bulunduğu yerlerdeki kişiler tarafından duyulup öğrenildiğini, bu nedenle sözü edilen vakıaların ilk defa dava konusu eserde gündeme getirilmediğini, AİHM kararlarının ve Anayasa Mahkemesi kararlarının da isimler çıkarılmadan yayınlandığını, 2011 yılının başından itibaren UYAP sisteminde bulunan kararlardaki kişisel veriler rumuzlanmadan hakim ve savcının kullanımına açıldığını, dava konusu kararın son bölümünde rumuzlama yapılmış ise de ilk bölümünde yapılmamasının dizgi hatası olduğunu, olayın üzerine adliyeye gelen müfettişin yaptığı soruşturma sırasında tüm adliyenin olayı öğrendiğini ve olayın basına da yansıdığını, yine davacının ileri sürdüğü hususların daha sonra düzeltildiğini ve düzeltilmiş bir nüshasının davacı vekilini sunulduğunu bu nedenle kitabın toplatılmasına gerek olmadığını istenen tazminatın fahiş olduğunu savunarak" davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkemece, davanın kısmen kabulüne dair verilen kararın taraflarca temyiz edilmesi üzerine yukarıda başlık bölümde yazılan Yargıtay ilamı ile bozulmuş, karar düzeltme istemi oyçokluğu ile reddedilmiş, mahkemece önceki gerekçeler tekrar edilerek direnilmiş; hükmü davalılar vekili temyize getirmiştir.

Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; davalılar O.. Y.., H.... ve M.. A.. tarafından yayına hazırlanan ve davalılardan A.. Basın Yay. Dağıtım San ve Tic. Ltd. Şti tarafından basılan eserde yer alan kararda, davalının isminin rumuzlanmadan ve rızası alınmadan açık bir şekilde yazılmasının kişilik hakkında saldırı oluşturup oluşturmayacağı noktasında toplanmaktadır.

İşin esasına girilmeden önce davacıya ait 13.01.2014 tarihli dilekçenin temyiz harcının tahsil edilip edilmediğinin belirlenmesi için dosyanın mahkemesine geri çevrilmesinin gerekip gerekmediği ön sorun olarak tartışılmış, şu sonuca varılmıştır:

Davacı vekiline gerekçeli karar 09.12.2013 tarihinde tebliğ edilmiştir. 15 günlük yasal temyiz süresi geçtikten sonra davacı vekili tarafından mahkemeye verilmiş bir dilekçe olmamasına rağmen 25.12.2013 (Çarşamba) tarihinde yazı işleri müdürü tarafından davacıdan temyiz harcı tahsil edilmesi için müzekkere yazılmıştır. Ancak temyiz harcının tahsiline dair tahsilât makbuzu dosya içinde bulunmamaktadır. Bir diğer deyişle süresi içinde harcı yatırılmış davacıya ait bir temyiz dilekçesi dosya içinde bulunmamaktadır. Davalılara ait temyiz dilekçesi ise 30.12.2013 tarihinde davacı vekiline tebliğ edilmiştir. 10 günlük yasal karşı temyiz süresi 09.01.2014 (Perşembe) sona erdikten sonra davacı vekili (dilekçe tarihi: 13.01.2014 pazartesi havale tarihi 13.01.2014) temyize cevap dilekçesi vermiş direnme kararının onanmasını; az olan miktar yönünden dosyanın incelenmek üzere Yargıtay 4. Hukuk Dairesine gönderilmesi istenilmiştir. Bu nedenle davacının hem asıl hem de karşı temyiz süresini geçirdikten sonra verdiği dilekçe nedeni ile dosyanın geri çevrilmesine gerek olmadığı oybirliği ile kabul edilmiştir.

İşin esasına gelince; uyuşmazlığın çözümünde etkili yasal mevzuata bakılacak olursa;

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin ilgili maddeleri;

Özel ve aile hayatına saygı hakkı

1) Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.

2) Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla .öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, .düzenin korunması, suç

işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir.

şeklindedir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın ilgili maddeleri;

"IX. Bilim ve sanat hürriyeti

Madde 27 – Herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir.

..."

"A. Özel hayatın gizliliği

Madde 20 – Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz. (Üçüncü cümle mülga: 3/10/2001-4709/5 md.)

...

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/2 md.) Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir."

şeklindedir.

Türk Medeni Kanunu'nun ilgili maddeleri;

"II. Saldırıya karşı

1) İlke

Madde 24- Hukuka aykırı olarak kişilik hakkına saldırılan kimse, hâkimden, saldırıda bulunanlara karşı korunmasını isteyebilir.

Kişilik hakkı zedelenen kimsenin rızası, daha üstün nitelikte özel veya kamusal yarar ya da kanunun verdiği yetkinin kullanılması sebeplerinden biriyle haklı kılınmadıkça, kişilik haklarına yapılan her saldırı hukuka aykırıdır."

şeklindedir.

Önümüze gelen sorunun temelinde unutulma hakkı ve bunun sonucu olan kişisel verilerin ve kişilik hakkının korunması ile bilim ve sanat hürriyetinin birbiri karşısında sınırlarının belirlenmesi yatmaktadır. Sorunun çözümünde dikkat edilmesi gereken husus, bilim ve sanat özgürlüğü ile bireyin temel hakları arasında adil bir dengenin kurulmasıdır.

Kişisel veri belli veya belirlenebilir olan gerçek veya tüzel bir kişiye ilişkin her türlü bilgiyi ifade eder. Avrupa Birliği'nin 95/46/EC sayılı Bireylerin Kişisel Verilerinin İşlenmesi ve Serbestçe Dolaşımı Karşısında Korunmasına İlişkin Direktif'in 2/a ve Kişisel Nitelikteki Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Şahısların Korunmasına Dair 108 sayılı Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin 2(a) maddelerinde benzer tanımlama yer almaktadır.

Kişisel verilerin korunması insan haklarıyla yakından ilişkilidir. Çünkü kişisel verilerin açıklanması öncelikle özel hayatın gizliliğini ihlal edilebileceği gibi bir takım diğer bağlantılı hakları da zarar görebilir.

AİHS'de kişisel verilerle ilgili bir hüküm yoktur. Ancak mahkeme konuyla ilgili kararlarında kişisel veri içeriğini doldurmuştur. Hemen ifade edilmesi gerekir ki kişisel verinin sayısal olarak sınırlandırılması mümkün değildir. Ancak içtihatlar ve akademik yayınlar dikkate alındığında bireyin kimliğini ortaya çıkartan, bir kişiyi belirli kılan ve karakterize eden kişinin kimlik, ekonomik ve dijital bilgileri, tabiiyeti, kanaatleri, ırk, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep veya diğer inançları, dernek, vakıf ve sendika üyeliği, sağlık bilgileri, fotoğrafları, parmak izi, sağlık verileri, telefon mesajları, telefon rehberi, sosyal paylaşım sitelerinde yazdığı veya paylaştığı yazı, fotoğraf, ses veya görüntü kayıtları kişisel verileri olarak kabul edilebilir.

Kişisel verilerin korunması, çağımızda, insan hakları kavramı ve korunması bilincinin gittikçe gelişmesine paralel olarak önemini artırmaktadır. Kişisel verilerin korunması hakkının temel amacı, bireyin özel yaşamının gizliliğinin güvence altına alınması yoluyla kişiyi korumaktır. Bilgi toplumunda giderek oldukça önemli bir konu haline gelen kişisel verilerin korunması hakkı, bireyin, demokratik bir hukuk devletinde özgür iradesiyle kendi yaşamını bizzat düzenleyebilmesinin bir gereği olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer taraftan bireyin kişiliğini serbestçe geliştirmesi, kişiliğinin korunması ve özgür bireylerden oluşan bir toplum düzeninin oluşturulması, ancak bireyin kişisel verilerine ilişkin hakkının korunmasıyla mümkündür. Bu hak yukarıda ifade edildiği üzere TC Anayasası'nın 20/2 maddesinde açık bir şekilde düzenlenmiştir.

Unutulma hakkına gelince; unutulma hakkı ve bununla ilişkili olan gerektiği ölçüde ve en kısa süreliğine kişisel verilerin depolanması veya tutulması konuları, aslında kişisel verilerin korunması hakkının çatısını oluşturmaktadır. Her iki hakkın temelinde bireyin kişisel verileri üzerinde serbestçe tasarruf edebilmesini, geçmişin engeline takılmaksızın geleceğe yönelik plan yapabilmesini, kişisel verilerin kişi aleyhine kullanılmasının engellenmesini sağlamak yatmaktadır. Unutulma hakkı ile geçmişinde kendi iradesi ile veya üçüncü kişinin neden olduğu bir olay nedeni ile kişinin geleceğinin olumsuz bir şekilde etkilenmesinin engellenmesi sağlanmaktadır. Bireyin geçmişinde yaşadığı olumsuz etkilerden kurtularak geleceğini şekillendirebilmesi bireyin yararına olduğu gibi toplumun kalitesinin gelişmişlik seviyesinin yükselmesine etkisi de tartışılmazdır.

Unutulma hakkı; üstün bir kamu yararı olmadığı sürece, dijital hafızada yer alan geçmişte yaşanılan olumsuz olayların bir süre sonra unutulmasını, başkalarının bilmesini istemediği kişisel verilerin silinmesini ve yayılmasının önlemesini isteme hakkı olarak ifade edilebilir.

Bu hak bir yandan kişiye *"geçmişini kontrol etme"*, *"belirli hususların geçmişinden silinmesini ve hatırlanmamayı isteme hakkı"* sağladığı gibi, diğer yandan muhataplarına kişi hakkındaki bir kısım bilgilerin üçüncü kişilerin kullanmamasını veya üçüncü kişilerin hatırlamamasına yönelik önlenmeleri alma yükümlülüğü yükler. Bu hakkın; bireylerin fotoğraf, internet günlüğü gibi kendileri hakkındaki içerikleri silmek için üçüncü şahısları zorlamayı içermesinin yanında geçmişteki cezalarına ilişkin bilgilerin veya haklarında olumsuz yorumlara neden olabilecek bilgi ve fotoğraflarının kaldırılmasını isteme hakkını tanıdığı kabul edilmektedir. Diğer taraftan bu hak, bireyin geçmişindeki belirli yönlerinin mümkün olmayacak biçimde hatırlanmaması için önlemler alınmasını gerektirmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)'nin 8. maddesinde yer alan özel yaşama saygı hakkı altında korunan *"mahremiyet hakkı"*nın, bireyin kendisi hakkındaki bilgileri kontrol edebilmesi şeklindeki hukuki çıkarlarını da içerdiği ifade edilmektedir. Zira bireyin kendisine ait herhangi bir bilginin, kendi rızası olmaksızın açıklanmaması, yayılmaması ve bu bilgilere başkalarının ulaşamaması kısacası kişisel verilerinin mahrem kalması konusunda hukuki menfaati bulunmaktadır. (Gülay Arslan Öncü, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Özel Yaşamın Korunması, Beta Yayınları, İstanbul 2011, s.182)

Kişiye unutulma hakkının sağlanması ile birlikte özel hayatının gizliliği korunmuş olacaktır.

Somut olaya bu kapsamda bakıldığında; davacı, kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanarak, müteselsilen cinsel saldırı suçunun mağdurudur. 2006 yılında gerçekleşen eylem tarihinde davacı bekâr olup maruz kaldığı eylem geleceği açısından etkilidir. Yapılan yargılama sonunda kamu görevlisi olan sanık ceza almıştır. Temyiz istemi üzerine yapılan inceleme sonunda ise hüküm 2009 yılında onanmıştır. Mağdur davacı gerek

hazırlık gerekse de yargılama sırasında cinsel saldırının nasıl gerçekleştiğini açık bir şekilde anlatmış, bu anlatımlar doğal olarak karar metnine geçirilmiştir. Karar mağdur ve sanığın ismi rumuzlanmadan 2010 yılı nisan ayında yayınlanan kitapta yer almıştır.

Hemen ifade edilmelidir ki; davacının rızası dışında bir kitapta geçen ismi kişisel veri niteliğindedir.

Ayrıca şunun da ifade edilmesi gereklidir ki; unutulma hakkı tanımlarına bakıldığında her ne kadar dijital veriler için düzenlenmiş ise de, bu hakkın özellikleri ve bu hakkın insan haklarıyla arasındaki ilişkisi dikkate alındığında; yalnızca dijital ortamdaki kişisel veriler için değil, kamunun kolayca ulaşabileceği yerde tutulan kişisel verilere yönelik olarak da kabul edilmesi gerektiği açıktır.

Davacı, geçmişte yaşadığı kötü bir olayın toplum hafızasından silinmesini istemektedir. Unutulma hakkı ile geçmişindeki yaşanan talihsiz bir olayın unutularak geleceğini serbestçe şekillendirmek, diğer bir deyişle hayatında, yeni bir sayfa açma olanağı istemektedir. Kaldı ki, davacı da yargılama sırasında verdiği dilekçelerinde bu istem üzerinde ısrarla durmuştur. Davacı unutulma hakkı ile özel hayatına ilişkin kişisel verilerinin üçüncü kişiler tarafından bilinmemesini, aradan geçen süre nedeniyle toplum hafızasından silinmesini istemektedir.

Bu bağlamda değerlendirildiğinde; 4 yıl önce gerçekleşen bir olayın mağduru olan kişinin adının açık bir şekilde yazılarak kitapta yer alması halinde unutulma hakkının bunun sonucunda da davacının özel hayatının gizliliğinin ihlal edildiği kabul edilmelidir. Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın *"Google Kararı"*nda açıkladığı gibi ilgili verinin kamu hayatında oynadığı önemli rol ve halkın ilgili veriye yönelik yoğun ilgisi şeklinde, üstün bir kamu yararını ortaya koyan özel sebepler bulunmadığına göre bilimsel esere alınan kararda kişisel veriler açık bir şekilde yer almamalıdır.

Görüşmeler sırasında azınlıkta kalan üyeler mahkeme kararlarında yer alan isimlerin rumuzlanmasına gerek olmadığını, yargılamanın istisnalar haricinde açık bir şekilde yapıldığını hükmün alenen tefhim edildiğini, bu nedenle özel hayatın gizliliğinin ihlal edilmediğini savunmuşlar ise bu görüş *"sorunun mahkeme kararlarında isimlerin rumuzlanmadan yer alması değil, kararların kitaba alınması sırasında rumuzlanması gerekip gerekmediği sorunu olduğu"* gerekçesi ile kurul çoğunluğu tarafından kabul edilmemiştir.

O halde davacının isminin rumuzlanmadan kitapta yer almasının unutulma hakkını ve bunun neticesinde özel hayatın gizliliğini ihlal ettiği dikkate alındığında davacı lehine manevi tazminat koşullarının gerçekleştiğinin kabulü zorunludur.

Ne var ki, Özel Dairece tazminat miktarı yönünden inceleme yapılmadığından bu yöne ilişkin temyiz itirazlarının incelenmesi için dosyanın Özel Daireye gönderilmesi gerekir.

S O N U Ç: Yukarıda yazılı gerekçelerle yerel mahkemenin direnme kararı yerinde bulunduğundan tazminat miktarı yönünden mahkemenin kurduğu hükme yönelik temyiz itirazlarının incelenmesi için dosyanın 4. Hukuk Dairesine gönderilmesine, 17.06.2015 gününde oyçokluğu ile karar verildi.

Çevrimiçi sürüm: https://burakucuncu.com.tr/karar/unutulma-hakki-kitapta-isim-rumuzlama